

מר הוא ייי

ציאן טינ-יי

הפרטיות הן דבר אחר. דינ-דן. דינ-דן. דינ-דן. עפו כאנקורים. פחות-עם היו מפנים להם דרך; המריצות היו יורדות לתעלות השופכים; הרוכ-לים מיהרו למשוך סחורותיהם לאחור; והולכי-רגל דלים חשו להם מפלט קרוב. מתוך האימה. הפעמו בריקשה של מר הוא ייי צלילו הולך; חישוקי הפלדה בגלגליה מבהיקים בשמש, ועד שאתה מבחין בו ברור כבר חמק מזה הלאה.

ולפי הסטאטיסטיקה של כמה מן המתנדבים בשירות ההצלה הלאומי, שהיו מתענינים בכגון זה, המהירה בריקשות הפרטיות היתה זו של מר הוא ייי.

רואים אתם, הזמן חשוב היה לו מאד. טעם אמר לי בכובד-ראש גמור: „יש בדעתי להס-תלק משינה כלילות. אילו היו יותר מעשרים וארבע שעות ביום! אהה, עבודת הגאולה הלאר-מית עצומה כל כך.“

ומיד היה נותן מבט חופז בשען הזהב שלו. שרירי פניו העגולים מתהדקים; גבות עיניו מתקמטות ושפתיו מתכווצות. והריהו אומר שלום חטוף ומחיש פעמיו — עליו ללכת לישיבה של התאחדות העזרה לפליטים.

ותמיד היה מאחר. הכל יושבים זה-כבר וממ-תינים. וכשיצא מהריקשה שלו היה מכה ברגלו בפעמון הכאה אחת — דין!

ומיד הביטו הכל זה בזה. ובכן מר הוא ייי הגיע. מהם שהיו נאנחים אנחת רנחה, מהם שהיו מאריכים פנים ונועצים עינים סכלות בפתח. אחד אפילו קפץ אגרופיו ולטש עיניו כמוכן לעורר קטטה.

הרי הוא מר הוא ייי. נכנס כשפניו לובשים ארשת תגיגית, וצעדיו כבדים ומדודים. דומה היה כאילו כל המתיחות שבפניו הוערתה לתוך אותו כובד-ראש איום. הוא נעצר בפתח לרגע באופן שהכל יוכלו לראותו היטב — נראה

אילו טרחת ליעין יפה יפה בתעוזות המש-פחה, אפשר הייתי מעלה שהוא שאר-בשר רחוק. אך תמיד קראתי לו מר הוא ייי. והוא התנגד לכינוי זה.

„טינ-יי אחא, אתה יותר מדי...“ אמר. „מדוע זה תקרא לי „מר“? עליך לקרוא לי „אחי ייי, או, רצונך, „חבר ייי“.

כשחזר ויישב ענין זה, חבש מגבעתו ואמר: „יום אחד נשב ונפליג בשיחה, אחי טינ-יי. כמה פעמים חפצתי לשוחח עמך כאות נפשי, אך אהה; עתותי אינן בידי. היום, יודע אתה, השופט ליו רוצה לראות אותי. הוא חיבר תכנית בשביל עובדי המשרד לאחר שעות העבודה הוא תובע ממני שאתן לו עצה ואתקן את הטייטה שלו. ובשלוש עלי ללכת לישיבה...“

כאן נענע ראשו ברוח נכאה חזיק מרה. לא אחת ולא שתיים כבר הסביר לי שלא איכפת לו היגיעה והצער — ובשעת-מלחמה הייבים הכל להקריב קרבנות — אך שורת הצדק נותנת שהתחייבותיו של אדם לא תהיינה גדולות משיעור הזמן שברשותו.

„מר ואן, איש הועד, שלח לי שלושה מיב-דקים והוא מפציר בי לטוס לצ'ונקין לועידה רשמית דחופה. ועתה, אמור לי, כיצד, למען השם, אוכל לנטוש את התחייבותי?“

אחר תקע לי ידו בחפזה חזש אל הריקשה הפרטית שלו.

תמיד היה נושא את תיק העור היפה שלו ומימיו לא שכח את מקל הטיול הכבד והשחור שלו. טבעת-נישואים עבה של זהב עטרה אצבע יד-שמאלו. וכל אימת שהיה מעשן סיגרה היה מקמר את האצבע המטובעת ומושיט את זרתו, כאילו היתה היד שחלב במלוא פריחתו.

מושכי הריקשה בעירנו לא אצו לדרכס. גודרים היו משאם לאט, עקב בצד אגודל, כמטיי-לים להנאתם לאחר פת-ערבית. אך הריקשות

רות" כאן השיק שפתיו. "ראשית כוונתי להת-
רשלות. אני הייב לדרוש שהכל יעבדו במרץ.
לא אדגיש נקודה זו יותר מדי. כולכם אנשים
טובים ונלהבים לעבודתכם. אני מודה לכם
מאד. אך יש עוד נקודה אחת שמחובתם לתת
דעתכם עליה. זוהי הערתי השניה."

עתה מצץ פעמיים מן הסיגרה וגלגל את
העשן מפיו בהדרגה. הצית גפרור שני.

"ההערה השניה שרציתי להעיר היא על הצר
רך בהנהגה ובהדרכה. אתם הצעירים זקוקים
להדרכה! עבודת הגאולה הלאומית אינה יכולה
להעשות אלא בהנהגה טובה. אתם הצעירים
נלהבים מאד בעבודתכם; אך אין לכם נסיון,
וממילא קל לכם לשגות. בלי הנהגה והדרכה
תהיינה התוצאות רעות מאד."

הוא סקר הישימהר את הבעת פניהם של
המסובים והמתיחות שבפניו נראה כאילו רפתה.
הוא חיך והמשיך:

"יכול אני לדבר גלויות עם כולכם, חברי
הצעירים. אין לי צורך להקדים דברי אדיבות
של צביעות. כולנו עסוקים בעבודת הגאולה
הלאומית ואין צורך בדברי נימוסים. אני מודה
לכם. זה כל מה שרציתי לומר לכם הפעם. צר
לי, עלי ללכת."

חבש מגבעתו, תפס תיקו ומקלו, ולאחר
תהייה של רגע בתיקרה ומנדירראש אחדים כלפי
עצמו, הפסיע ויצא, כשבטנו בולסת יפהיפה
לפניו.

כשהגיע לפתח נראה היה כאילו נתעלם ממנו
דבר שרצה לאמרו. ובכן קרא ליושברראש
הצדה ולחש:

"המוצא אתה התרשלות בעבודה?"

"אני... עמדתי למסור עכשיו ש..."

מר הוא ויי הצכייע אצבעו העבה כלפי חזהו
של היושברראש: "טוב, טוב, אני יודע, אני
יודע זאת. אך לי שנאי לדבר עמך עכשיו. אחר
כך, בכל שעה שתעלה בדעתך הכניתי, תוכל
לבוא אלי ואדון בה עמך."

צעיר אחד בסמוך תמה על השיחה ובאחרונה
לא עצר עוד ברוחו. "ביום רביעי שעבר באנו

הדבר כאילו ביקש לתת בטחון ואמון בלבות
הכל. הניד ראשו מדעת כלפי עצמו, כשעיניו
בתקרה. כך נתן אות להמונים הפשוטים שהבחין
בנוכחותם.

שתיקה גמורה בחזר. הדיון עמד להתחיל.
מישהו מעלעל בתעודות.

מר הוא ויי ישב במטוס בפנינת החדר, הרחוק
ממושב היושברראשו. אף לא דיבור אחד. בוחר
הוא שלא להיות יושברראש.

"לא אוכל להיות יושברראש". הוא נפנף בידו
כשהסיגרה נתונה ברכיחן בין אצבעותיו. "הועד
הפועל של התאחדות הפועלים למען הגאולה
הלאומית יש לו ישיבה היום, ואחר כך יש ויכוח
בהברה לחקר הספרות העממית. עלי להיות
בשתיהן. מלבד זאת, עלי לראות איך מתקדמת
העבודה בגודד השירות לחיילים פצועים. מובי
טחני שיודעים אתם כי חובותי המרובות תופסות
את כל הזמן המוגבל שברשותי. למעשה, אוכל
לעשות עמכם כאן רק עשר דקות. לא אוכל
להיות היושברראש. אני מציע את החבר ליו
ליושברראש."

כשסיים, חיך והקיש בטבעת הזהב שלו על
מיסעד כסאו.

עו שהיושברראש ממשיך בדיןרוחשבון שלו
לועד, טורח מר הוא ויי לחזור ולהצית את הסי-
גרה שלו. נראה היה כטרוד מאד — כאילו היה
מונה.

"יש לי הצעה?" קרא בקול. "זמננו יקר מאד,
ואני מציע כי היושברראש יקצר בדיןרוחשבון
ככל האפשר. הבה נרשה לו עוד שתי דקות."

הוא נתעסק בסיגרה ובשען שלו, ומקץ שתי
דקות קם פתאום והניף ידו כלפי היושברראש
המרבה שיחה. "יספיק, יספיק, אף על פי שהיך
שברראש עוד לא גמר את הדיןרוחשבון, אני
מבין היטב את עיקרי הדברים. עכשיו עלי למחר
לישיבה אחרת, אך רוצה אני להציע הצעות
אחדות קודם שאלך."

הפסקה ארוכה. לאחר כמה מציצות שקולות
מן הסיגרה, הציץ בקהל.

הצעות קצרות מאד. יש לי רק שתי הע-

הגביעים האחרונים". הוא דיבר בכובד־ראש רב. ביחוד אותו יין שאנסי. קשה לסבול הרבה מזה. אבל השופט ליו הכריח אותי לשתות — מה לעשות! נרדמתי ברגע שהגעתי הביתה. העלמה הוצ' אמרה שתפרע מהשופט ליו על ששיכרני. הגע בעצמך!

כאן פתח את תיקו. הוציא פיסת נייר, שירטט עליה כמה מלים ומסרה ליושב־ראש.

"חכה נא רגע", היושב־ראש שיסע את המדבר. "מר הוצ' ויי מוכרח ללכת משום התייבות אחרת. עליו לתת לנו עצתו לפני שילך. לאחר שנענע בראשו פעמים מספר, קם מר הוצ' ויי על רגליו.

"מר יושב־ראש" קידה עמוקה. "גבירותי ורבותי" ושוב קידה עמוקה. "אני מבקש סליחתכם. אחרתי לבוא ועלי להקדים ללכת... ועתה הציע את הצעותיו: הטעים שועד פועל זה הוא הקבוצה הראשה שבעיר, ושעליה לנהל ולהדריך את עבודת שאר החברות.

הוא הוסיף והסביר שהמונים נבוכים מאוד, ביחוד ההמונים שבימינו. אם אנחנו לא ניתן להם הנהגה והדרכה, נכוננו לנו ימים קודרים מאוד. ואכן כל חלק מעבודת הגאולה הלאומית צריך תדרכה, והמעמסה "שלנו" כבודה מאוד מאוד, אך "אנחנו" חלילה לנו לחשוש מפני הקשיים ועלינו ליטול עלינו איפוא את המעמסה הזאת.

הוא חזר והטעים את חשיבותם של הנהגה ומנהיגים, ואז חבש מגבעתו ופנה ללכת לישיבה אחרת.

יום יום היה עסוק ומעוסק כך, הולך מישיבה לישיבה וממסיבת־ערב למשנה.

כל אימת שנזדמנתי עם מרת הוצ' ויי היתח מתלוננת לפני על תפקידי של בעלה המרובים מספור. "המיסכן! רחמנות עליו. הוא עסוק כל כך שאין לו אפילו פנאי לאכול ארוחותיו".

"האי אפשר לו להסתלק מכמה מלאכות ולהתרכז במלאכה אחת?" שאלתי.

"איך יוכל לעשות דבר כזה? הן כל הענינים זקוקים להדרכתו, אתה יודע".

אליך שלוש פעמים ולא היית בבית..."

מר הוצ' ויי לא השגיח בו כמעט והעיר מבעד לחטמו: "ובכן, הרבה ענינים דורשים תשומת־לב". והמשיך בלחישה ליושב־ראש: "אם תמצא שאיני בבית, ראוי לך לברר את הענין עם העלמה הוצ'. העלמה הוצ' יודעת את דרכי. היא תוכל לומר לך מה לעשות?"

העלמה הוצ' זו אשתו, אך תמיד היה קורא לה "העלמה הוצ' בפני אחרים.

לאחר שיישב כל אותן הבעיות, נכנס לריק־שה שלו ונישא אל החברה לחקר הספרות העממית. כאן מצא שהדיון כבר התחיל ומישחו היה באמצע דיבורו. ישב, חזר והציג את הסדר גרה שלו, ועתה טפח שלוש טפוחות חדות על מיסעד הכסא להראות את מורת־רוחו.

"מר יושב־ראש" קרא. "מכיון שעלי ללכת היום לישיבה אחרת, לא אוכל לשהות עמכם הרבה. יש לי הצעות אחדות והייתי רוצה להציען לפני שאלך".

אז הביע לפני החברה שתי דעות. ראשית, הדגיש, כל המסובים הם עובדי תרבות, והר איל ועבודת התרבות חשובה מאוד בשעה זו, חובה עליהם לעבוד קשה. שנית, אמר, כל עובדי התרבות צריכים להדרכה באופן שיהיו מאוחדים יותר וערבים זה בזה.

בשעה חמש וארבעים וחמש דקה המשיך דרכו אל מעון התאחדות הפועלים למען הגאולה הלאומית.

זאת הפעם היו פניו העגולים זורחים ואפילו הניד ראשו לאות שלום כלפי אחד המסובים. "צר לי, צר לי מאוד. החסרתי שלושת רבעי הישיבה".

היושב־ראש חייך כלפיו, ומר הוצ' ויי הלחית לשונו כאילו היה פירחח שובב לפני אגם קפדנית. הוא הקיף רגע את הקהל במבטו לפני שבחר מושבו בקירבת איש גוף בעל שפם.

בנעימה עצבנית ותגיגית לחש לשכנו: "נתבסמת אמש?"

"תודה לאל, הייתי רק קצת בגילופים. ואחתי?" "אני לא הייתי צריך לשתות את שלושת

„אני הייתי בישיבת החברה החדשה לחינך הפליטים“, אמר האחד.

מר הוצ ויי קפץ על רגליו מתוך הבהלה. „מה! מה זאת? חברה חדשה לחינוך פליטים? מדוע לא אמרתם לי? מדוע לא הודיעו לי?“ „החלטנו להזמין אותך, אך באנו לביתך כמה פעמים, ולא מצאנו אותך בביתו“

„די! ובכן אתם קושרים קשר במסתרים, מה? הוא לטש עיניו על אורחיו, „אמרו לי בכנות מהי מטרת החברה שלכם, הגיזו את האמת!“

עכשיו הגיעו לכלל כעס ואמרו: „מה כוונתך לומר ב„מטרתכם“? כולנו אזרחי סין, מה כוונתך לומר ב„קשר במסתרים“? אתה אינך בא לשום ישיבה במועד שנקבע, ואינך יושב בשום ישיבה עד סופה. כשאנו באים לביתך, אינך בבית לעולם. אין אנו יכולים להפסיק עבודתנו דק בגללך!“

מר הוצ ויי העיף את הסיגרה שלו על הרצפה ודפק על השולחן באגרופו כבד — בום! „בני כלבים אתם!“ שיניו נקשו, שפתיו רעדו. „היזהרו לכם! אתם — אתם!“ עתה הטיל עצמו על הספה, מקלל: „בני-כלבים ארוזים!“ נקפו חמש דקות, אז הרים ראשו בזהירות והציץ מעבר למיסעד הספה, השנים הלכו, נאנח אנחה עמוקה:

„איייה, אחי טנן-יי! הגע בעצמך, זה טיבו של הנוער בימינו! הבט וראה!“ אותו ערב הרבה לשתות יין, ושלה קללותיו בסטודנטים המסכנים, ולא נתקרה דעתו עד ששבד ספלתה, כשתמכה אותו העלמה הואן בדרכו למיטה נודעזע פתאום: „יש לי שוב ישיבה מחר בצהריים...“

אך יש להודות שפעם אחת הופתע מר הוצ ויי, הנשים שבעיר אירגנו ועד עזרה ליתומי המלחמה ולא ביקשו הדרכתו או הנהגתו, מכיון שנתגלה לו מי ומי היוזמים, כינסם לביתו ואמר: „יודע אני שהקימותם ועד, לדעתי עליכם לצרף עוד כמה חברים לועד“.

כשראה אותם בהיסוסם הוסיף ואמר: „תמהני אם הועד שלכם יוכל לכלכל את עבודתו כראוי, התוכלו לערוב לי שאין אלמנטים בלתי רצויים בוועד? התוכלו לערוב שלא תבואו לידי טעות? התוכלו לתת לי ערובות על כך? התוכלו? אם כן הוא, בבקשה מכם לתת לי ערובתכם בכתב, שחור על גבי לבן, אחר כך, כשתעשו שגיאות, תחול האחריות עליכם!“ אחר כך מיהר להצהיר שלא מחשבתו היא זאת, אין הוא אלא מוציא אל הפועל, אצבעו דמזה כלפי חוזהו של היושב-ראש: „אם לא תוכלו לעשות מה שאמרתי לכם, זה עתה, אין ארגונכם חוקי“.

מאחר שהביע דעה זו פעמיים ושלוש לפני הועד, נבחר לחבר הועד למען יתומי המלחמה, מכאן ואילך היה בא ומשתתף חמש דקות, מדבר מלים מספר, ועולה בריקשה שלו על תיקו ומקלו הרוכב.

יום אחד הזמין אותי לסעודת ערב בביתו, בשום שקיבל, כך אמר לי, במתנה קותל-חזיר מעושן מן הכפר, כשבאתי לביתו ראיתי שזה עתה שפך חמתו על שני סטודנטים צעירים. „מדוע לא באתם לאסיפת? מדוע?“ היה צורח והולך, „אמרתי לכם להפציר בכמה מידיי דיכם שיבואו עמכם, אך כשעליתי על הדוכן לנאום את נאומי — אתם! — אתם לא הייתם שם! השאלה היא, חזיו ורעם, מה עשיתם באותה שעה?“